

Landelijk Deltaprogramma

Onze Deltavisie is een regionaal antwoord op klimaatverandering.

We sluiten hiermee aan en dragen bij aan het landelijke Deltaprogramma. Dit heeft tot doel ons land nu en in de toekomst te beschermen tegen hoog water en de zoetwatervoorziening op orde te houden. Daarbij spelen veel aspecten een rol, zowel op het gebied van leefomgeving en economie als op het vlak van natuur, landbouw en recreatie. Meer informatie vind je op deltacommissaris.nl.

Hoe gaan we verder?

Er ligt nu een visie voor het waterbeheer voor de komende 50 tot 100 jaar. De visie sluit aan bij het landelijke Deltaprogramma en wordt door heel veel partijen in Noord-Holland boven het Noordzeekanaal omarmd. Het is een basis om er samen met het gebied mee aan de slag te gaan. Onder andere door workshops en debatten te organiseren, in onze organisatie en met partners. Want een bewoonbaar Noord-Holland is in het belang van ons allemaal. Onze visie leidt uiteindelijk tot concrete maatregelen die per gebied en per thema kunnen verschillen en tot verankering in nieuw beleid. ■



“Ik ga de boer op met onze Deltavisie. Neem gerust contact met me op of volg me op twitter @SchobbenH”

Henk Schobben



Informatie

Op www.hhnk.nl/deltavisie vindt u meer informatie zoals filmpjes waarin we de dilemma's rond de drie thema's uitleggen en het complete document. Voor vragen of een specifieke toelichting kunt u ook contact opnemen met onze deltaprogrammeur Henk Schobben via 072-582 7910.



hoogheemraadschap
Hollands
Noorderkwartier



Deltavisie: regionale toekomstvisie voor het waterbeheer

Hoe houden we Noord-Holland boven het Noordzeekanaal bewoonbaar?

Noord-Holland ligt stukken lager dan het water dat ons omringt. Veel buitenlandse bezoekers vinden het nu al onvoorstelbaar dat wij hier rustig wonen. Hoe moet het als de zeespiegel door klimaatverandering verder stijgt, onze bodem daalt en het vaker heviger regent. Blijft onze delta dan nog bewoonbaar?

Aan de hand van dilemma's rond de thema's waterveiligheid, wateroverlast en voldoende schoon zoet water hebben we hier over gesproken met burgers, gemeenten, belangenorganisaties en de provincie. Die ge-

sprekken vormen de basis voor een visie voor de komende 50 tot 100 jaar: onze Deltavisie voor het waterbeheer in Noord-Holland boven het Noordzeekanaal. Zodat toekomstige generaties hier kunnen blijven wonen en werken. ■



hoogheemraadschap
Hollands
Noorderkwartier

90%

Het klimaat verandert. Het regent vaker en er valt meer neerslag. De zeespiegel stijgt en de bodem daalt. Voor ons werkgebied, Noord-Holland boven het Noordzeekanaal, kan dit grote gevolgen hebben. Want 90% hiervan ligt onder zeeniveau. Welke keuzes maken we als het gaat om de bescherming tegen overstromingen (waterveiligheid), de wateraan- en afvoer (wateroverlast) en voldoende schoon, zoet water?

Waterveiligheid

Ons werkgebied is aan alle kanten omgeven door water: de Noordzee, de Waddenzee, het IJsselmeer, het Markermeer en het Noordzeekanaal. Het ligt voor het grootste deel onder de zeespiegel en heeft te maken met een dalende bodem. Door de klimaatverandering stijgt de zeespiegel en wordt de golfbelasting op de duinen en dijken groter. Als we niets aan de keringen doen, neemt de kans op een overstroming toe.

DILEMMA'S

Momenteel werken we aan het versterken van 100 kilometer dijk en duin. Maar moeten we met een stijgende zeespiegel de dijken en duinen eindelijk blijven versterken? Of gaan we ook investeren in het

klimaatbestendig inrichten van een gebied en het onderhouden van een goede crisisorganisatie (meerlaagse veiligheid)? Kiezen we voor extra bescherming van de meest waardevolle deelgebieden? En mag een dijk ook meer functies krijgen, door ze bijvoorbeeld te bebouwen.

KEUZES

Iedereen vindt dat er meer besef moet komen dat ons gebied voor 90% onder zeeniveau ligt. En dat we geen 100% veiligheid kunnen garanderen. Ook vinden alle partijen dat we moeten streven naar multifunctionele dijken. Over de mate van bescherming van het gebied (totaal of gedifferentieerd) zijn de meningen verdeeld. ■

Wonen onder zeeniveau is minder logisch dan je denkt

Centrale visie op waterveiligheid:

- Creëer meer veiligheidsbewustzijn in het gebied
- Open de dialoog over de gevolgen via het concept van de meerlaagse veiligheid
- Blijf werken aan preventie
- Gebruik multifunctionaliteit van de kering als middel om de veiligheid te vergroten

Wateroverlast

Het grootste deel van Noord-Holland houdt droge voeten dankzij gemalen. Ze pompen overtollig water uit sloten naar de boezem en uiteindelijk naar het IJsselmeer en de Wadden- en Noordzee. In de loop van de eeuwen is in ons gebied een complex en fijnmazig systeem van peilgebieden, polders, boezemstelsels en (boezem)dijken ontstaan. Alles staat met elkaar in verbinding waardoor we waterpeilen nauwkeurig kunnen beïnvloeden, afhankelijk van regen of droogte. Door de klimaatverandering worden de regenbuien echter steeds heviger. Het waterstelsel kan het regenwater soms niet snel genoeg afvoeren en dan ontstaat er wateroverlast.

DILEMMA'S

We leggen nu waterbergingen aan en we vergroten de capaciteit van gemalen om wateroverlast te beperken. Moeten we ons niet meer richten op het beperken van de risico's van wateroverlast, bijvoorbeeld door een goede crisisorganisatie? Wat is goedkoper? Waar veroorzaakt wateroverlast de meeste schade? Gaan we de gemeente helpen bij het bestrijden van wateroverlast in de stad?

KEUZES

Er zit zeker nog ruimte in ons watersysteem. Via het boezemstelsel kunnen we overtollig water naar plekken leiden waar het minder schade aan kan richten. Voorwaarde is wel dat we met gebiedsei-

genaren die ruimte geven aan het water, afspraken maken over de schadeafwikkeling.

De vragen over kosten en baten zijn lastig. Want hoe waardeer je bijvoorbeeld natuur? Of wat levert het duurzaam inrichten van een woonwijk op? We willen hierover samen met onze partners nieuwe kennis opdoen. Zodat waterschade beperkt en overzichtelijk blijft en mogelijk ook verzekeraar is. ■



Wateroverlast is schadelijk maar niet levensbedreigend

Centrale visie op wateroverlast:

- We ontwikkelen een basisniveau voor de preventie (intrinsieke robuustheid)
- We zetten in op het beperken van de gevolgen van wateroverlast om het waterbeheer in de toekomst betaalbaar te houden. We ontwikkelen dit samen met het gebied
- We vergroten en verbeteren de flexibele besturing van het totale systeem (boezem en polders)
- Als er schade ontstaat, is dat in gebieden die tegen een stootje kunnen; we spreken daarvoor vooraf een schaderegeling af met het gebied



Computersimulatie voorspelt effecten dijkdoorbraak

Het hoogheemraadschap ontwikkelt samen met onder meer de TU Delft een computersimulatieprogramma, waarmee het effect van een dijkdoorbraak precies kan worden voorspeld. Er wordt gebruik gemaakt van een zeer gedetailleerde hoogtekaart. De invloed van de wind, de grondwaterstanden en regenbuien worden meegerekend. Als er ooit ergens een dijk doorbreekt, kunnen hulpverleners met behulp van de simulatie direct op de computer meekijken wat er te

verwachten is en daar gericht op inspelen. Ook kunnen we de beelden gebruiken voor een beter inzicht in onze ruimtelijke ordening. Veel snelwegen en andere belangrijke uitvalswegen liggen laag. Bij een dijkdoorbraak staat daar dus als eerste water. Dit geldt soms ook voor gebouwen die tijdens een crisis van belang zijn, zoals gemeentehuizen en ziekenhuizen. Bij het debat over meerlaagse veiligheid is deze informatie essentieel. ■



“De Deltavisie laat je dingen anders zien en benaderen”

Interview met Henk Hummel, teamleider peilbeheer van het hoogheemraadschap

Henk Hummel is teamleider van de peilbeheerders in het noordelijk deel van het werkgebied van het hoogheemraadschap. Dit team zorgt er voor dat de wateraan- en afvoer boven de lijn Alkmaar-Hoorn goed geregeld is.

Henk: “In mijn werk staat de zorg voor voldoende water en het voorkómen van wateroverlast centraal. De Deltavisie laat mij en m'n collega's dingen anders zien en benaderen. Er zitten veel aanknopingspunten in voor ons werk. Bijvoorbeeld als het gaat om de preventie van wateroverlast. Door middel van een gebiedsregeling houden we water tijdig vast of sturen het richting een andere polder waar nog ruimte is. Zo beperken we wateroverlast. Zo'n gebiedsregeling waarbij stuwten water soms

langer vasthouden, is wennen voor boeren die geneigd zijn om de waterafvoer zelf een handje te helpen met kleine pompen. Maar we leggen veel meer dan vroeger uit waarom die pompen een averechts effect kunnen hebben op het waterbeheer.

Het helpt echt om vroeg met mensen in contact te komen. We vertellen nu niet eerst wat we hebben bedacht. Maar we leggen uit welk probleem we moeten oplossen. Het 'waarom' kunnen we goed uit de Deltavisie halen. Samen denken we na over oplossingen. Dit doen we bijvoorbeeld via een spreekuur voor het gebied, zodat we nog beter weten wat er leeft en waar problemen worden ervaren. Al doende leren we minder 'zwart-wit' te denken.” ■

Schoon, zoet water

We kunnen dankzij het IJsselmeer en het Markermeer beschikken over veel schoon zoet water. We laten dat ook ruim ons gebied binnenstromen. De industrie gebruikt oppervlaktewater voor koeling en we laten zoet water doorstromen om verzilting te bestrijden. En dan willen we ook nog dat het ecosysteem gezond is zodat we er veilig in kunnen zwemmen en varen.

DILEMMA'S

Warmere en drogere zomers kunnen in de toekomst het gebruik van schoon zoet water onder druk zetten. Moeten we bij droogte nog steeds overal voldoen aan de (groeiende) watervraag en daarbij investeringen doen voor onder meer

het vasthouden van zoet water? Of gaan we langs de grote aan- en afvoerroutes de levering van water beperken? En als we iedereen dan van zoet water blijven voorzien, doen we dat dan onbeperkt, of stellen we een basisniveau (een stand still) vast in tijden van droogte?

KEUZES

Onze partners aan wie we de vraagstukken voorlegden, vonden allemaal dat de bedrijven die nu water krijgen, in de toekomst op hetzelfde niveau van water voorzien moeten blijven. Het huidige systeem geldt daarbij als uitgangspunt. Bij nieuwe ontwikkelingen in een gebied moet de aanvoer van water worden meegenomen in de overweging voor de



locatie. Dus lig je ver van het wateraanvoerpunt, dan moet je als initiatiefnemer zelf innovatief zijn. Dit leidt ook tot een grotere bewustwording van het gebruik van water. Met name de agrarische sector kiest liever voor verdroging dan verzilting. ■

Zoet water wordt kostbaar en minder vanzelfsprekend.

Het hoogheemraadschap zorgt voor een duurzame en eerlijke verdeling op een basaal niveau uitgaande van de huidige infrastructuur. Dat doen we door in te zetten op een duurzaam beheer van de beschikbare hoeveelheid schoon zoet water. Daarvoor introduceren we de term “Trias Aquatica”

- Zuinig met zoet water!
- Inzetten en ontwikkelen van 'nieuwe' zoetwaterbronnen
- Veiligstellen van de klassieke zoetwaterbron



“De Deltavisie is een steun in de rug voor het publieke denken over klimaatverandering”

Interview met Arnold Langeveld, agrariër en oprichter van een Watercommissie op Texel

Arnold Langeveld is agrariër en eigenaar van een hotel op Texel. Hij heeft een Watercommissie opgericht om het toekomstige waterkort op Texel op de kaart te zetten.

Arnold: “De Deltavisie is een steun in de rug bij het publieke denken over de klimaatverandering. Ik gebruik de visie als hulpmiddel bij het uitdragen van wat er aan de hand is met het klimaat. Dat staat goed beschreven en onderbouwd in de visie.

We willen graag verder met de Deltavisie voor wat betreft het zoet water op ons eiland. De Watercommissie Texel denkt na om water in tijden van over-

schot te bufferen voor droge perioden en ontwikkelt ideeën en maatregelen die ons helpen om daaraan het hoofd te bieden. De Deltavisie helpt om dat op de agenda te zetten en goed in te kaderen en in te kleuren. Voor ons als samenleving is het van groot belang dat er breed draagvlak is voor de visie. Zo kunnen we er makkelijk aan refereren. We willen het verhaal ook breder vertellen in meer educatieve zin en gebruiken het bij de ontwikkeling van Waterrijke perspectieven voor de Cocksdoorp, samen met het hoogheemraadschap, Staatsbosbeheer, de gemeente en provincie. De Deltavisie kan ons ook helpen om partners te vinden en zaken financieel te maken.” ■